

کشور را در فضایی مثبت تر آغاز کرده است تا به مناقشه درباره توان هسته ای ایران پایان دهد و به نگرانی های ایران درباره سیاست های آمریکا در قبال این کشور پاسخ گوید. از نگاه رami خوری، اگر مذاکرات ایران و ۵+۱ موفق شود، تغییری اساسی اتفاق می افتد، ایران آهسته آهسته پیوندهایش را با قدرت های جهانی محکم تر می کند و روابطش را با کشورهای خاور میانه دگرگون می سازد. این موضوع پیامدهایی مهم برای عربستان و کشورهای شورای همکاری و همچنین وضعیت عراق، سوریه و لبنان دارد. از سوی دیگر، نگرش در حال تغییر آمریکا به ایران موضوعی بسیار نادر در خاور میانه است؛ زیرا سیاست های آمریکا در این زمینه. شاید برای نخستین بار -توجهی به بیم ها و امیدهای رژیم اسرائیل ندارد. تل آویو و لابی رژیم صهیونیستی تا امروز نتوانسته اند مانع گفت و گوی تهران و واشنگتن شوند و این تغییری بسیار مهم است که ببینیم سیاست خارجی آمریکا بیشتر از منافع ملی آن تأثیر می پذیرد تا نگرانی ها، موش دوانی ها و درخواست های رژیم اسرائیل. سومین تغییر مهم، انتقاد علنی دولت عربستان از سیاست های خاور میانه ای آمریکاست. این رفتار نامعمول ریاض البته در خلأ شکل گرفته و ادامه یکی از مهم ترین تغییرات زاده انقلاب های عربی است: تغییر رفتار دیپلماتیک و سیاسی عربستان و شورای همکاری. این پادشاهی های محافظه کار از اعتراض های مردمی و تمایل آشکار آمریکا به پذیرفتن دولت های اسلام گرای منتخب احساس نگرانی می کنند و به همین سبب شاهد اقداماتی همچون ارسال نیروی نظامی به لیبی و بحرین، دخالت در جنگ داخلی کشوری دیگر، مخالفت با قدرت های منطقه ای و جهانی و مشارکت در بازی های سیاسی قدرت برای بازتعریف نظم منطقه ای از سوی این کشورها هستیم.

در ترکیه و مصر نیز دولت هایی قوی تر و با اعتماد به نفس بیشتر ظاهر شده اند که در پی ایفای نقش منطقه ای هستند. از نظر خوری، همه این پنج کشوری که روابط آمریکا با آنها دست خوش تغییر است، بازیگرانی کلیدی در موازنه قدرت و معماری امنیتی نوین منطقه اند. با اینکه برای پیش بینی برآیند نهایی این تحولات هنوز زود است، می توان پیش بینی کرد که در صورت ادامه روند کنونی و تغییر جدی نگاه و سیاست های خاور میانه ای آمریکا، آینده این منطقه تفاوت های بسیاری با گذشته آن خواهد داشت. البته در این میان، منتقدانی که در دولت بوش سمت هایی داشته اند و اکنون در اندیشکده های آمریکایی مشغول فعالیتند، با انتقاد از روند

جدید بر این باورند که کنار کشیدن آمریکا از مسائل خاور میانه این کشور را از خطرات ناشی از مسائل خاور میانه در امان نگه نمی دارد.

است که سیاست خارجی آمریکا به خاور میانه محدود و در آن غرق نشود. او تأکید می کند که آمریکا نمی تواند همه وقت خود را برای یک منطقه. هر قدر هم که مهم باشد، بگذارد و بنابراین وقت آن رسیده که واشنگتن کمی عقب بنشیند و دوباره سیاست هایش را ارزیابی کند.

باز تعریف منافع آمریکا در خاور میانه

نیویورک تایمز خاطر نشان می کند که این سیاست جدید، نه تنها شباهت ناچیزی به مداخله های شدید بوش به بهانه آزادی سازی دارد، بلکه با سخنان دو سال پیش او با هم بسیار متفاوت است. بنابر این، خط کلی سیاست های جدید آمریکا نوعی عمل گرایی است که بر اساس آن، آمریکا، مگر در مواردی که به خود یا متحدانش حمله شود، در جریان نفت اخلاقی پدید آید و یا حمله در پاسخ به شبکه های تروریستی یا سلاح های کشتار جمعی توجه پذیر باشد، از به کار بردن زور پرهیز خواهد کرد. به عبارت دیگر، او با ما از زور برای گسترش دموکراسی بهره نخواهد گرفت. مارک لندلر خاطر نشان می سازد که این سیاست در حالی در پیش گرفته شده که رایس ۴۸ ساله به داشتن روحیه تهاجمی مشهور است و از اصلی ترین نیروهای مداخله هوایی ناتو در لیبی بوده است. با این حال، به نظر می رسد تحولات چند سال اخیر خاور میانه و ارائه پاسخ هایی تازه برای پرسش هایی مانند اینکه منافع حیاتی آمریکا در خاور میانه کدامند، تحولات عربی اخیر چه تأثیری بر موقعیت آمریکا داشته اند، دولت او با ما در نگاه واقع بینانه به کسب چه دستاوردی می تواند امیدوار باشد و چه چیز هایی برای آن دست نیافتنی است، رایس و گروهش را به تدوین نقشه راه جدیدی برای سیاست های خاور میانه ای او با ما واداشته است.

سه گانه ایران، عربستان و رژیم صهیونیستی

رامی خوری، مدیر مؤسسه سیاست های عمومی و امور بین الملل عصام فارس در دانشگاه آمریکایی بیروت نیز در تحلیلی در ایجنس گلوبال به تحولات اخیر در روابط آمریکا با کنشگران اصلی خاور میانه پرداخته است. به نوشته او، در ماه های گذشته، تحولات تاریخی در روابط آمریکا با پنج بازیگر راهبردی و کلیدی خاور میانه رخ داده است: عربستان، رژیم اسرائیل، ایران، ترکیه و مصر. اما مهم ترین تغییرات در رابطه آمریکا با مثلث رژیم اسرائیل، عربستان و ایران اتفاق افتاده است که گرچه برای پیش بینی پیامدهای نهایی آنها زود است، اما بی تردید نقش مهمی در آینده خاور میانه بازی خواهند کرد. در مورد ایران، آمریکا گفت و گوی مستقیم و جدی با این

سوزان رایس، مشاور جدید امنیت ملی او با ما، رئیس جمهور آمریکا، نشستی با چند تن از دستیاران خود در دفترش در کاخ سفید برگزار کرده است تا نقشه آینده سیاست دولت آمریکا در منطقه خاور میانه را طراحی کنند و سیاست آمریکا را در مسیر جدیدی قرار دهند.

بنابر این گزارش او با ما در سخنرانی خود در مجمع عمومی سازمان ملل متحد، با اعلام اینکه عمده تلاش هایش را معطوف به مذاکره بر سر برنامه هسته ای ایران، سازش اعراب و رژیم اسرائیل و موضوع سوریه متمرکز خواهد کرد و سایر مسائل را در رده دوم اهمیت قرار خواهد داد، اولویت های خود را بر اساس همین نقشه راه جدید اعلام کرده است. این بدان معناست که کشور هایی مانند مصر، بحرین، لیبی، تونس، و یمن نقش کم رنگ تری در شکل دهی به بازی آمریکا در خاور میانه بازی خواهند کرد. به گفته رایس، هدف او با ما این

